

Melissa Daley

Molly en het
kattencafé



A.W. Bruna Uitgevers

1

Ik herinner me niet veel van mijn vroegste jeugd, maar als ik mijn ogen dichtdoe zie ik de blijdschap op Margery's gezicht op het moment dat ik, als een pluizig miauwend bolletje, voor het eerst op haar schoot werd gezet weer levendig voor me.

'Kijk nou eens, wie hebben we hier?' zei ze zacht, terwijl ik naar haar opkeek met mijn nog maar pas geopende oogjes.

'Dit is Molly,' antwoordde iemand. 'Haar moeder is een zwerfkat en alle andere jongen uit haar nest hebben al een goed thuis, Molly is de laatste. Ze is acht weken.'

Ik keek met kleine oogjes vanaf haar schoot naar haar op.

Margery's gezicht was zacht en donzig, met diepe rimpels en lieve ogen. Ze had kort zilvergrijs haar dat haar gezicht in zorgvuldig gekapte lokken omlijstte. Maar wat ik me het best herinner van de Margery van toen, was haar glimlach. Een glimlach die me het gevoel gaf dat ik het allerbelangrijkste op de wereld was voor haar... Of zoals Margery het zelf zou zeggen: 'de beste uitvinding sinds gesneden brood'.

'Ik dacht dat je wel wat gezelschap kon gebruiken,' vervolgde de vrouw die mij had meegebracht. 'Ik weet dat je je eenzaam voelt sinds Malcolm er niet meer is. En een lief poesje is misschien precies wat je nodig hebt!'

'Nou, ik vind Molly in elk geval... poeslief!' reageerde Margery zacht en ik hoorde dat ze oprecht blij met me was.

En daarmee was het geregeld: Margery was mijn nieuwe baasje. Ze kriebelde me onder mijn kin en ik begon te spinnen, eerst voorzichtig en aarzelend, maar dat veranderde al gauw in een luid, stevig geronk. Margery begon te lachen om de herrie die ‘zo’n klein mormeltje’ als ik kon maken.

In de maanden daarna, waarin ik van kitten uitgroeide tot jongvolwassene, ontstond er een hechte band tussen ons die gebaseerd was op wederzijdse adoratie. Margery vond het fijn iemand te hebben om voor te zorgen en tegen te praten en ik genoot van haar liefdevolle aandacht. Als actieve, opgroeiende puber had ik een onbedaarlijke honger en Margery leek het heerlijk te vinden om die te stillen. Ze kocht niet alleen het lekkerste kattenvoer dat er te krijgen was, maar bewaarde ook altijd wat van haar eigen eten voor me: kip, lamskarbonaadjes, een lekker mootje zalm – wat Margery ook klaarmaakte, ze hield altijd een portie voor mij apart.

Margery’s huis werd al gauw mijn domein: ik kon slapen waar ik maar wilde en doen wat er in me opkwam. Het was zo’n comfortabel leventje dat ik nooit de behoefte voelde om de wereld buiten te gaan verkennen. Van achter haar slaapkamerraam kon ik de daken van de huizen in het dorp en de glooiende heuvels erachter zien en dat vond ik voldoende. Af en toe kuierde ik ons doodlopende straatje in, maar om eerlijk te zijn had het dorpje waarin we woonden weinig aantrekkingskracht voor me. Er was niet veel te zien buiten een rijtje winkels, een kerk en wat cafés. Ik wist dat andere katten uit het dorp graag op het kerkplein op jacht gingen, maar ik was zo weldoorvoed dat ik weinig behoefte had aan dat soort vertier.

Ik had geluk met mijn baasje, het leven met Margery was alles waar een kat op kan hopen en ik vond het heerlijk. Maar dat was voordat Margery’s droefheid begon.

‘Alsjeblieft, Molly,’ fluisterde Margery op een dag. Met één hand op het aanrecht steunend boog ze voorover en zette mijn etensbakje voorzichtig op het keukenzeil. Ik begon te spinnen, ik had honger en had geduldig zitten wachten terwijl Margery langzaam door de keuken scharrelde en de huishoudelijke karweitjes verrichtte die altijd voorafgingen aan mijn avondeten.

Ik sprong van de keukentafel, maar een snelle blik in mijn bakje bevestigde mijn diepste angsten. Ik rook moedeloos aan de inhoud, in de hoop dat er onder de beige smurrie iets katvriendelijks zou liggen, maar die hoop ging meteen in rook op.

‘Het is aardappelpuree, Molly, je lievelingskostje!’ zei Margery, die mijn aarzeling opmerkte. Omdat ik een sterk vermoeden had dat dit het enige eten was dat ik zou krijgen, likte ik voorzichtig aan de onaantrekkelijke, grauwe brij. Toen nam ik argwanend een hapje. De smurrie smaakte nergens naar en zat vol klonten, en toen ik mijn hap probeerde door te slikken bleef er een grote brok in mijn keel steken. Mijn lijf spande zich onmiddellijk en braakte de walgelijke derrie meteen weer uit. Het bleek een niet-gepureerde aardappel te zijn, ongaar en grijzig van kleur. Niet voor het eerst in de afgelopen weken besepte ik dat ik weer een jachtexpeditie zou moeten ondernemen om mijn honger te stillen.

Terwijl ik het gerommel in mijn maag probeerde te negeren keek ik op naar Margery, die nu weer bezig was aan de gootsteen. Ze mompelde in zichzelf, wat ik een beetje onrustbarend vond. Ik was gewend geraakt aan haar huishoudelijke routine (zolang ik me kon herinneren deed ze elke dag hetzelfde), maar ik voelde dat ze nu onzeker en nerveus was. Ze waste een steelpan af, die ze daarna langzaam en grondig afdroogde. Toen keek ze met de pan tegen

haar borst geklemd weifelachtig om zich heen. Ze deed de koelkast open en zette de pan daarin, maar schudde haar hoofd en haalde hem er weer uit. Daarna maakte ze een paar keukenkastjes open, ontmoedigd dat er glazen of servies in bleken te staan. Ik wist dat dit niet haar normale gedrag was, of in elk geval was dat tot voor kort zo, maar het viel niet te ontkennen dat dit soort dingen de laatste tijd steeds vaker gebeurden.

Ik keerde mijn bakje klonterige puree de rug toe en tripelde door de keuken naar het enige kastje dat ze niet had opengemaakt. Trots en met mijn staart kaarsrecht omhoog begon ik luid te miauwen.

Margery keek nog steeds zoekend de keuken rond en ik moest nog een paar keer miauwen voordat ze haar aandacht op mij richtte.

‘Wat is er, Molly?’ vroeg ze een beetje geïrriteerd.

Ik wreef mijn hoofd uitgebreid tegen het kastdeurtje aan in een poging het haar duidelijk te maken.

Margery keek me even niet-begrijpend aan en bukte zich toen om het kastdeurtje open te maken. ‘O, Molly, wat ben je toch een slimme meid!’ riep ze uit toen ze er een keurige stapel pannen in zag staan. Ze zette de pan terug op de plaats waar hij hoorde en aaide me achter mijn oren. Ik snorde, geraakt door haar dankbaarheid, maar diep vanbinnen maakte ik me zorgen.

Margery en ik hadden dit traject de laatste paar maanden vele malen doorlopen. Ik was er bedreven in geworden haar nauwkeurig in de gaten te houden en het op te merken als ze iets anders dan anders deed, zoals haar leesbril in de koelkast leggen of haar huissleutels in het badkamerkastje. Als ze van streek raakte, wat onvermijdelijk gebeurde na zoiets, hielp ik haar terug te vinden wat ze kwijt was door op de goede plek te gaan zitten miauwen. Eerst dacht ik dat het

een nieuw spelletje was dat we samen deden en feliciteerde ik mezelf met mijn opmerkzaamheid en goede geheugen. Maar na een tijdje begon het me op te vallen dat Margery lang niet zo van het spel genoot als ik. Ze was zelfs vaak nerveus en van slag of boos op zichzelf om haar stommiteit.

Voor buitenstaanders leek ons leventje hetzelfde als altijd: Margery redderde in het huis, ruimde op en stofte af terwijl ik op de bank lag te dutten of mijn best deed haar te helpen met de kruiswoordpuzzel door op de krant te gaan zitten en met mijn poot tegen de pen te slaan als zij de lege vakjes invulde. Maar ze glimlachte steeds minder vaak en soms zat ze zomaar wat te huilen in haar stoel terwijl ze uit het raam staarde.

Ik deed mijn best om haar te troosten en wreef mijn wang luid spinnend langs de hare, maar wist dat er iets grondig mis was, iets wat ik niet voor haar kon oplossen.

Haar geheugen liet haar soms in de steek, ze was af en toe in de war of geagiteerd omdat ze dacht dat ze haar chequeboek of haar sleutels kwijt was. Eerst gebeurde dat nog maar af en toe, maar in de loop van de tijd steeds vaker. Zelfs met mijn opmerkingsgave en hulp leek Margery haar grip op de dagelijkse dingen van haar leven te verliezen. Van óns leven.

Nadat ze de steelpan op de juiste plek had teruggezet ging Margery naar de woonkamer om televisie te kijken. Ik overwoog even om naast haar te gaan liggen en de avond in een kameraadschappelijk zwijgen door te brengen, maar ik wist uit ervaring dat ik er niet op kon rekenen dat Margery eraan zou denken me nog iets te eten te geven die avond. Dus rook ik nog even aan de koude aardappelpuree die nu begon te stollen in mijn bakje en verdween door het kattenluik om naar een klein knaagdier op jacht te gaan om mijn maag te vullen.

Toen ik later die avond terugkwam was Margery al naar bed. Ik deed mijn dagelijkse avondpatrouille door het huis en controleerde of alle ramen dicht waren, de voordeur op slot was en de oven uit stond. Tevreden dat alles in orde was sprong ik op de bank, krulde me op en viel in slaap.

De ochtend daarop zat ik me te wassen op de vensterbank in de woonkamer toen ik Margery boven langzaam hoorde rondscharrelen in haar slaapkamer, waar ze zich aankleedde en haar haar borstelde. Ik hoopte dat het vandaag een goede dag zou worden, dat ze niet huilerig zou zijn en eraan zou denken me mijn ontbijt te geven. Toen ik haar voorzichtig de trap af hoorde komen sprong ik van de vensterbank en trippelde de woonkamer uit om te kijken of ze de verraderlijke bocht onder aan de trap veilig redde. Met mijn staart recht op als begroeting miauwde ik 'Hallo' en wreef met mijn lijf langs haar enkels.

'O!' riep ze uit.

Ik spinde als antwoord.

'Wie ben jij?' vroeg ze.

Ik keek naar haar op en zag haar gefronste wenkbrauwen en de bekende blik van verwarring in haar ogen.

Ik miauwde nog een keer. 'Ik ben Molly,' wilde ik zeggen. 'Ik ben je kat!'

Ze hield haar hoofd scheef en keek me vragend aan. Ik wenste met heel mijn hart dat ze weer wist wie ik was, mijn naam zei en me lachend verzekerde dat ze natuurlijk nooit zou vergeten dat ik haar kat was.

'Ben je zomaar vanaf de straat hier binnen komen lopen, poesje? Je moet naar huis, je baasje is natuurlijk ongerust waar je blijft!'

Ze liep langs me heen naar de voordeur en pakte de sleutels, die, dat had ik de avond ervoor gecheckt, op hun vaste plaats op het plankje lagen. Ze draaide de deur langzaam

van het slot en had even moeite met de ketting maar trok hem toen open. Toen glimlachte ze naar me, duidelijk in de verwachting dat ik blij was dat ik werd vrijgelaten en naar huis kon. Ik stond met trillende staart op de vloerbedekking in de hal.

‘Nou, ga maar! Je hebt vast zin in een ontbijtje!’

Mijn ogen begonnen te prikken. Margery’s desoriëntatie was vaak verwarrend voor me en haar verdriet op momenten dat ze leek te begrijpen wat er met haar gebeurde vond ik hartverscheurend. Maar haar gedrag had me nog nooit zo diep geraakt als nu. Dit was anders. Dit was de pijn van geen liefde in de ogen van mijn baasje zien, alleen maar leegheid en verwarring. De pijn van een vreemde zijn in mijn eigen huis.

Maar ik wilde niet dat Margery aan me zag dat ik verdrietig was en dus boog ik mijn hoofd en glipte langs haar heen de voordeur uit.

2

Margery bleef goede en slechte dagen hebben, maar de slechte dagen werden steeds talrijker dan de goede. Ik leerde me niet zo geraakt te voelen als ze niet meer wist hoe ik heette, of mijn bestaan zelfs helemaal vergat tot ik jammerlijk begon te miauwen van de honger of uit wanhoop omdat ik opgemerkt wilde worden. Ik had het gevoel dat Margery op een bepaalde manier steeds verder verdween in een tunnel in haar hoofd. Lichamelijk zag ze er ook fragieler en kwetsbaarder uit, en onder mijn vacht prikte het vaak van angst als ik haar 's avonds onzeker de trap op zag klimmen.

Margery's zoon kwam nu vaker op bezoek; hij was een kleine, stugge man, die altijd haast leek te hebben – alsof hij eigenlijk ergens anders had moeten zijn op dat moment. Ik vond hem moeilijk in te schatten en kon hem ook niet echt aardig vinden. Hoewel Margery blij was hem te zien, merkte ik dat zijn gejaagdheid haar agitatie verergerde. Ik wenste dat ik hem zover kon krijgen dat hij even relaxte, echt tijd voor zijn moeder maakte, in plaats van zo snel mogelijk weer weg te gaan. Ik probeerde zijn bezoek te verlengen door steeds op zijn schoot te springen als hij ergens ging zitten, maar het enige wat hij dan deed was me geïrriteerd wegduwen. Dan ging ik in zijn buurt zitten en deed ik hard mijn best mijn afkeuring vanaf een afstandje duidelijk te maken.

‘En, hoe gaat het, mam? Pas je een beetje op jezelf?’

‘O, ja, ja. Het gaat prima met me, David. En hoe gaat het met...’

Ik kon zien dat Margery zich enorm geneerde omdat ze niet op de naam van haar schoondochter kon komen.

‘Met Pat gaat het goed, dank je. En met de kinderen ook – tenminste, voor zover ik weet. Om eerlijk te zijn zie ik ze tegenwoordig nauwelijks.’

Ik zag dat Margery van slag was door haar vergeetachtigheid en radeloos probeerde te bedenken wie ‘de kinderen’ – haar kleinkinderen – waren. Maar David leek er helemaal niets van te merken en praatte gewoon door over zijn gezin of zijn werk, alsof Margery precies op de hoogte was van elk detail van zijn leven. Margery glimlachte beleefd en deed haar best te volgen wat hij zei.

Aan het einde van zijn bezoekje, als ze afscheid van hem moest nemen, was Margery altijd van streek en ik wist dat ze zodra hij weg was zou gaan huilen. Mijn baasje kon niet goed in woorden vatten hoe ze zich voelde, maar ik deed – door er voor haar te zijn – mijn uiterste best om haar te troosten. Meestal leek ze wel wat te kalmeren door me alleen maar een beetje te aaien.

Op een middag, laat in de zomer, kwam ik na een wilde vlinderjacht in de tuin het huis in en trof ik David boven in de logeerkamer aan, waar hij bezig was stapels dozen te doorzoeken. Niet in staat mijn aangeboren nieuwsgierigheid en mijn natuurlijke voorliefde voor kartonnen dozen te bedwingen, sprong ik meteen in de doos waarmee hij bezig was en stond plotseling neus aan neus met hem tussen een hoop stoffige papieren. Geschrokken begon hij luid te vloeken, pakte me meteen op en liet me op de vloer vallen. Niet van mijn stuk gebracht richtte ik mijn aandacht op de dozen aan de andere kant van de kamer en amuseerde me een uurtje met een grondig onderzoek daarvan, terwijl

ik een oogje hield op David en wat hij aan het doen was. Na een tijdje maakte ik het me gemakkelijk in een van de dozen en genoot van de warme zonnestrallen die door het raam vielen. David leek mijn aanwezigheid te zijn vergeten.

‘In vredesnaam, mam, waarom heb je al deze rotzooi verdomme bewaard?’ mompelde hij en ik hoorde hem grote stapels papier ruw in een vuilniszak proppen. Op een gegeven moment ging zijn telefoon en mopperend haalde hij het toestel uit zijn achterzak.

‘Hoi, Pat. Ik zit tot over mijn oren in de bende hier. Er ligt meer dan tachtig jaar rotzooi voor me op de vloer en dit is pas de eerste kamer.’ David stond op en deed de deur van de logeerkamer dicht zodat Margery niet kon horen wat hij zei.

Ik keek en luisterde aandachtig vanuit mijn schuilplaats.

‘Nee, ik heb het er nog niet met haar over gehad. Ja, ik weet het, ik weet het...’ Ik hoorde dat hij geërgerd raakte. ‘Ik moet het juiste moment afwachten, anders stort ze helemaal in. Maar ik ben in elk geval begonnen met het wegwerken van die klerebende hier. Ja, ik zal het zeggen, ja, ik weet het, jaja, snél. Maar je weet hoe ze is, zo koppig als wat, ze wil per se onafhankelijk zijn.’

Binnen in mijn kartonnen doos verspreidde de paniek zich door mijn lijf. Ik kon me niet indenken wat het was dat David niet aan Margery had verteld, maar dat het haar van streek zou maken was duidelijk. Ik bleef doodstil liggen en hoopte dat hij nog meer zou zeggen zodat ik er iets van begreep, maar in plaats daarvan raakte hij geïrriteerd door Pat en beëindigde hij het telefoongesprek met een kort ‘Luister, ik moet verder. We hebben het er later wel over.’

De weken daarop kwam David regelmatig naar het huis. Dan liet hij zichzelf binnen en riep vanuit de hal naar Mar-

gery: ‘Hoi, mam. Ik ben het, David. Ik kom nog wat opruimen hier.’

Maar wat hij ‘opruimen’ noemde, was eerder de onttaking van ons huis. Kamer voor kamer. Elke keer weer laadde hij de kofferbak van zijn auto vol met spullen, zakken oude kleren en stapels papier, terwijl hij Margery geruststelde dat het niets belangrijks was, niets wat ze nog nodig had, en dat het allemaal rijp voor de vuilnisbelt was.

Margery leek te bang om te protesteren. Meestal ging ze naar een andere kamer omdat ze niet wilde zien hoe haar spulletjes werden doorzocht. Soms zag ik haar een spijtige blik werpen op de dingen die klaarlagen om weg te geven aan de kringloopwinkel.

Maar ik was woedend. Hoe durfde hij zomaar ons huis binnen te komen en volkomen willekeurige beslissingen te nemen over wat Margery – en ik natuurlijk – wel of niet mocht houden? Het gebeurde regelmatig dat ik erachter moest komen dat een van mijn lievelingsdingen – een door de motten aangevreten oud picknickkleed of een tot op de draad versleten voetenbankje – zonder mijn medeweten naar de vuilnis was afgevoerd.

Het huis rook niet eens meer naar ‘thuis’. De geur van lavendel die Margery altijd omringde werd nu overvleugeld door de chemische stank van chloor en schoonmaakmiddelen, zo sterk dat mijn ogen ervan begonnen te tranen en mijn keel ervan prikte.

Het was een periode waarin ik doorlopend mijn ronde door het huis maakte en probeerde mijn territorium weer op te eisen door op zo veel mogelijk plekken mijn geur achter te laten. Maar dat was een hopeloze zaak met David en zijn onstuitbare inpak-, weggooi- en schoonmaakwoede. Als Margery niet in de buurt was maakte David er geen geheim van dat hij een hekel aan me had en joeg me bij elke

gelegenheid het huis uit, hoewel hij in bijzijn van Margery nog altijd net deed of hij me schattig vond.

Ik wist zeker dat al die beroering in huis mijn baasje nog meer ontredderde. Ze ging zienderogen achteruit. Nadat ze weken eerder al was gestopt met koken omdat ze niet goed meer wist hoe dat precies moest en wat ze waarna moest doen, at ze nog maar nauwelijks. Ze was enorm rusteloos – als een schichtige kat die wacht op de aanval – en liep voortdurend naar het voorraam om naar buiten te turen alsof ze op iets of iemand wachtte.

Ik deed wat ik kon om haar zenuwen te kalmeren, maar haar onrust werd alleen maar erger, en mijn slechte voor-gevoelens ook. Ik wist nog steeds niet wat David van plan was, maar diep vanbinnen voelde ik dat er een grote verandering in ons gezamenlijke leven op til was. Het enige wat ik kon doen was in haar buurt blijven en proberen haar gerust te stellen, terwijl ik zelf tegelijkertijd ook mijn best deed om te kalmeren door het gevoel van haar handen op mijn vacht en de vertrouwde geur van haar huid.

Op een middag kwam ik de woonkamer binnen en bleek Margery in tranen te zijn. David zat naast haar op de bank met zijn arm ongemakkelijk om haar heen geslagen.

‘Kom, mam, je weet dat het het beste voor je is,’ zei hij overredend. ‘Het is gewoon niet veilig voor je om hier te blijven. De trap is je te veel en je weet dat je vergeetachtig wordt de laatste tijd.’

Margery zei niets maar snikte stilletjes in haar katoenen zakdoekje.

‘The Elms is een geweldig huis! Ze zullen er goed voor je zorgen: voor je koken, je was doen en al dat soort dingen. Kom op, mam, je weet dat het voor je eigen bestwil is.’ En hij gaf haar een onhandige knuffel.

Ik sloop zachtjes de kamer uit. Mijn hoofd tolde en ik had behoefte aan frisse lucht, dus ging ik door het kattenluik naar buiten, waar ik op het tuinpad ging zitten om me te wassen, iets wat meestal helpt om mijn gedachten te ordenen, en tegelijkertijd mijn uiterlijk fatsoeneert natuurlijk.

Nu wist ik in elk geval waar het allemaal om ging en begreep ik eindelijk wat er gaande was. Margery ging verhuizen naar een tehuis dat The Elms heette. Toen ik even ophield met wassen en mijn hoofd optilde, zag ik voor het eerst dat er een TE KOOP-bord in de voortuin stond. Ik voelde mijn bloed bevroren.

Natuurlijk vond ik het afschuwelijk voor Margery – ze zou haar heerlijke huis ontzettend missen – maar ik vreesde ook mijn eigen lot. Als Margery naar The Elms verhuisde en het huis werd verkocht, wat stond mij dan te wachten?

Ik glipte terug het huis in en aarzelde voor de deur van de woonkamer. Ik kon Davids lage, monotone bromstem en het zachte gesnik van Margery horen. Wat er voor mij in het verschiet lag wist ik niet, maar ik wist wel iets wat me een beetje zou opvrolijken: ik sloop langs de deur van de woonkamer naar de trap, waar David zijn schoenen had uitgedaan en keurig voor de onderste tree had neergezet. Na een snelle blik over mijn schouder hurkte ik erboven en deed – hoewel ik heel precies ben op mijn persoonlijke hygiëne – een flinke plas.

En daarna voelde ik me inderdaad een stukje beter.